

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПРИГОДНИЦЬКИХ ТУРІВ

У статті розглянуто особливості розробки пригодницького туру за допомогою концептуалізації туристичного продукту, охарактеризовано сучасного споживача та його потреби.

Ключові слова: пригодницький туризм, концептуалізація, туристичний продукт, турист

The article examines the peculiarities of developing an adventure tour using the conceptualization of a tourist product, characterizes the modern consumer and his needs.

Key words: adventure tourism, conceptualization, tourism product, tourist

На сучасному етапі індустрія туризму перетворилася на стратегічний сектор економіки багатьох країн світу. Туризм став невід'ємною складовою суспільного життя, вважається соціокультурним феноменом нашого часу. Показники його розвитку характеризуються динамічним зростанням. Водночас загострення конкурентної боротьби на ринку туристичних послуг актуалізує питання формування пропозиції, яка б враховувала зростаючі вимоги споживачів.

Сучасний турист стає більш вибагливим до змісту туристичної продукції. Він зацікавлений у пошуку нових, нестандартних видів відпочинку, які б відповідали його особистим уподобанням та ціннісним орієнтирам. Задоволення його потреб вимагає урізноманітнення вражень під час подорожі. Це змушує організаторів подорожей постійно удосконалювати туристичний продукт, використовувати нові форми та методи залучення потенційного споживача.

Для багатьох туристичних дестинацій гостро стоїть питання про використання інноваційних підходів до формування локального туристичного продукту, створення його привабливого іміджу, який би сприяв генеруванню туристського потоку. Оригінальність і впізнаваність продукту виступають запорукою туристичної привабливості будь-якої території.

Одним із важливих напрямів диверсифікації туристичної пропозиції вважається створення концептуальних турів, що нині набувають популярності серед споживачів. У їх основі лежить «концепт» — інноваційна ідея, що вміщує творчий смисл. Концептуалізація туристичного продукту є унікальним засобом підвищення атрактивності територій без вираженого туристського інтересу. В основі концептуального туристичного продукту лежать концептуальні туристично-рекреаційні атрактори— комплекс

об'єктів, штучно створених або актуалізованих завдяки застосуванню інновації, що містить концепцію творчої ідеї, предмету або технології [1, с. 37].

На наш погляд, сприятливий ґрунт для концептуалізації туристичного продукту надає пригодницький туризм — один із перспективних видів сучасного туризму. Пригодницький туризм — це різновид відпочинку, що поєднує у собі характерні риси активного, екстремального та екологічного туризму, і пов'язаний з подорожами, що передбачають активну рекреаційну діяльність, використання нетрадиційних транспортних засобів та перебування у екологічно чистих, природних і часом екзотичних резерваціях [2, с. 44]. Пригодницький вид туристичних подорожей виник як реакція на прискорену урбанізацію, поширення міського способу життя, пов'язані з цим деструктивні фізичні та психічні процеси. Він дозволяє відірватися від повсякденності, порушити узвичаєні поведінкові шаблони, випробувати свої можливості в нестандартних умовах, подолавши низку перешкод і труднощів, освоїти нову соціальну роль. Нинішній турист прагне віднайти нову реальність, наповнену справжніми відчуттями, переживаннями та емоціями. Пригоди ваблять людину до чогось незвичного, нетипового, що дозволяє вийти за межі рутини та зони комфорту. Пригодницький туризм став ефективним заміником реальності в мандрах.

Зацікавленість у пригодницькому туризмі зародилася в західних країнах, у першу чергу в молодіжному середовищі. Така тенденція пояснюється відносною стабільністю способу життя, досить високим рівнем доходів місцевого населення. Але інтерес до пригодницьких видів подорожей останнім часом виявляється й у середовищі вітчизняних рекреантів. Підтвердженням попиту на відповідний туристичний продукт можна вважати результати опитування, проведеного нами серед мешканців Херсонщини в 2021 році, у якому взяли участь понад 180 респондентів. У відповідь на питання «Чи вирушили б Ви у пригодницьку подорож (тур)?», 83,9 % респондентів підтвердили своє бажання взяти участь у пригодах (рис. 1).

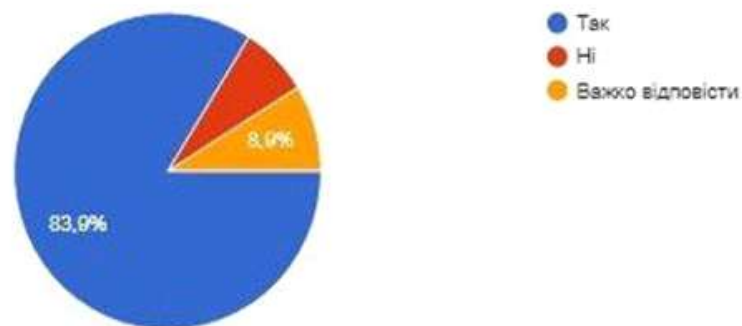

Рис. 1. Розподіл відповідей на питання «Чи вирушили б Ви у пригодницьку подорож (тур)?»

Спектр рекреаційних занять під час пригодницьких турів досить широкий і різнобічний, що дозволяє охопити достатньо великий сегмент потенційних споживачів, з різними смаками та вподобаннями.

Спробуємо виокремити види пригод, які пропонує пригодницький туризм, виходячи з потреб сучасних споживачів (рис. 2):

Рис. 2. Типологізація пригод [3].

Можна скласти портрет сучасного туриста — потенційного споживача пригодницьких турів, виділивши головні риси його особистості, що пояснюють його лояльність до відповідної продуктової пропозиції:

- здебільшого офісний працівник, утомлений від рутини повсякдення, ритму міського життя;
- стійке прагнення до здорового способу життя;
- тягіння до атрибутів природного середовища, екологічності в житті;
- жага до різних активностей, подолання перешкод, змагань з труднощами;
- схильність до нестандартних форм організації дозвілля.

Сама по собі «пригода» передбачає певний творчий контекст, наявність сценарію з відповідною тематикою, навколо якої будується низка поєднаних між собою дійств, що націлені на реалізацію конкретної мети. Це створює передумови для застосування так званого «драматургічного підходу» в

туристичних практиках. За думкою Т. Еденсора, драматургічний підхід формує туризм як комплекс сценічних подій та реквізитів, а також перформативних технік та диспозицій [4, с. 20].

Концептуальна пригодницька подорож, побудована на використанні сценічного дійства, ігрових практик і відповідних їм реквізитів, гарантує вибагливому туристові занурення в атмосферу справжніх емоцій. Постановка та реалізація сценаріїв пригодницьких подорожей дозволяє не лише зазирнути у потаємні куточки дестинацій, але й додати неповторного колориту подорожі за рахунок запрограмованої взаємодії із культурним середовищем, занурення у світ символічних образів, атрибутів інших культур. Концептуальні пригоди дарують унікальні та незвичні відчуття.

Отже, пригодницький відпочинок з огляду на існуючий споживчий попит є перспективним і вигідним для реалізації у сфері туристичного бізнесу.

У 2021 р. автори доповіді були залучені до підготовки проєкту культурно-туристичного продукту «Скарби Гілеї Дніпровської» у межах грантової програми Українського культурного фонду. Розроблені ними концептуальні пригодницькі тури — «Світи Дніпровської Гілеї» та «Таємниці зміїного царства» — стали важливою складовою конкурсної пропозиції, поданої на розгляд до Українського культурного фонду.

Обидва пригодницькі тури були орієнтовані на ознайомлення з культурно-історичною спадщиною Херсонщини через призму життя різноманітних народів шляхом створення атмосфери пригод, випробувань, змагань та іншої активної дозвілєвої діяльності для туристів і рекреантів.

Робота на організацією концептуальних пригодницьких турів дозволили виявити низку проблем, вирішення яких безпосередньо впливає на перспективи їх комерційної реалізації суб'єктами туристичного бізнесу. Серед таких проблем:

- відсутність розробленої теоретико-методологічної бази розвитку концептуального туризму;
- нерозвиненість відповідної туристичної інфраструктури, придатної для організації концептуальних турів в обраних дестинаціях;
- брак підготовлених для реалізації пригодницьких сценаріїв професійних кадрів — фахівців туристичного супроводу, гідів, інструкторів та ін.;
- необхідність забезпечення додаткових заходів безпеки учасників відповідних туристичних подорожей;
- відносна обмеженість сегменту цільової аудиторії концептуальних турів, що потребує активізації маркетингової діяльності виробників продукції.

Отже, концептуальний пригодницький туризм виступає ефективним засобом диверсифікації туристичної пропозиції, забезпечує можливості

підвищення туристичної привабливості територій без вираженого туристичного інтересу. Реалізація концептуальних пригодницьких турів за умови вирішення наявних організаційно-методичних проблем дозволить задовільнити потреби сучасного туриста у корисному та змістовному відпочинку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Григорьева Д.К. Концептуальный туристский продукт как основа развития территорий без выраженного туристско-рекреационного потенциала: монография. СПб.: Скифия-принт, 2016. 218 с.
2. Петренко С. Поняття пригодницького туризму. Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Умань, 2019. С.44-45.
3. Пригодницький туризм. URL: [https://www.wikiwand.com/uk/ %20Пригодницький_туризм](https://www.wikiwand.com/uk/%20Пригодницький_туризм)
4. Столбовая Ю. В. Формирование туристического образа территорий: брендинговый и драматический подходы. Лабиринт: журнал социально-гуманитарных исследований. 2015. №1. С. 17-25.

Науковий керівник кандидат історичних наук Макієнко О.А.